

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
23 juni 2020

Kenmerk
TISA/U202000452
Lbr. 20/037

Telefoon
070 373 8393

Bijlage(n)
1

Onderwerp
Stand van zaken nieuwe wet inburgering

Samenvatting

Onlangs is er door de VNG overeenstemming bereikt over de financiële en inhoudelijke kaders van de nieuwe wet inburgering. Inmiddels is de wet naar de kamer gestuurd en deze zal naar verwachting spoedig behandeld worden. De lagere regelgeving komt pas later beschikbaar. Om gemeenten en ketenpartners het komende jaar te ondersteunen is een implementatiemanager inburgering bij de VNG gestart.

Aan de leden**Datum**

23 juni 2020

Kenmerk

TISA/U202000452

Lbr. 20/037

Telefoonnummer

070 373 8393

Bijlage(n)

1

Onderwerp

Stand van zaken nieuwe wet inburgering

Geacht college en gemeenteraad,

Over iets meer dan een jaar treedt de nieuwe Wet Inburgering in werking. De VNG steunt het doel en de richting van deze wet: inburgeraars kunnen sneller en duurzamer participeren onder regie van de gemeente. Na een lang onderhandelingstraject hebben wij onlangs overeenstemming bereikt met de minister SZW over de kaders van de nieuwe wet inburgering. Tegelijkertijd staat er nog veel te gebeuren het komende jaar, zowel op landelijk als lokaal niveau. De regierol van gemeenten moet op lokaal niveau nader worden vorm gegeven. Op landelijk niveau wordt de lagere regelgeving nog uitgewerkt. Via deze brief informeren wij u nader over het wetstraject, de afspraken en het vervolg.

Bestuurlijke afspraken

Wij hebben het afgelopen jaar een lang onderhandelingstraject gevoerd over de nieuwe wet inburgering. De discussie zat op zowel het financiële kader als de regierol van gemeenten.¹ Lange tijd leek een akkoord ver weg omdat er vanuit het kabinet onvoldoende bereidheid was om de gemeenten tegemoet te komen, maar begin maart werd een doorbraak bereikt en zijn de gesprekken vervolgd over de verdere uitwerking. Inhoud en financiën zijn met elkaar in balans gebracht. Wij hebben er vertrouwen in dat hier mee de juiste randvoorwaarden zijn neergezet voor gemeenten om de wet uit te voeren. De volledige afspraken-set is in de bijlage te vinden. Hieronder volgen de hoofdlijnen.

¹ Zie onze reactie op de wetsconsultatie: <https://vng.nl/nieuws/vng-kritisch-op-conceptwet-inburgering>

Structurele middelen

Het is noodzakelijk dat gemeenten voldoende middelen hebben om hun nieuwe taken uit te voeren. Op aandringen van de VNG is in de zomer een kostenonderzoek uitgevoerd waaruit bleek dat €42,3 miljoen extra nodig was. Met het beschikbaar stellen van €35,2 miljoen extra worden de uitkomsten van dit onderzoek erkend en zijn er voldoende middelen voor de benodigde begeleiding aan inburgeraars. Daarnaast zijn er inhoudelijke aanpassingen gedaan waarmee er €7 miljoen is bespaard. Gezinsmigranten blijven grotendeels zelf verantwoordelijk voor hun inburgeringstraject in het nieuwe stelsel.

Incidentele middelen

Naast deze structurele middelen komen er in middelen voor de invoering beschikbaar. Dit gaat om €36,5 miljoen in totaal en is in lijn met het onderzoeksrapport naar de kosten inburgering. De incidentele invoeringskosten worden eenmalig uitgekeerd via de meicirculaire 2020. De verdeling van de incidentele invoeringskosten is gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. Over de middelen kosten ICT worden nadere afspraken gemaakt op basis van een uitvoeringstoets door VNG realisatie. Deze is naar verwachting na de zomer afgerond.

Ondersteuning huidige groep inburgeraars

Inburgeraars die uiterlijk in juni 2020 starten met de inburgering, vallen nog onder het oude stelsel en slagen mogelijk pas in 2026. Om een impuls te geven aan de ondersteuning van deze groep is er €25,5 miljoen beschikbaar voor gemeenten. In 2019 en 2020 is er eerder een afspraak hierover gemaakt en 2 x €20 miljoen beschikbaar gesteld². Deze middelen zijn nadrukkelijk bedoeld als impuls. Omdat hiermee niet alle problemen van het huidige stelsel opgelost kunnen worden, volgt nadere uitwerking over de exacte aanpak van de huidige doelgroep.

Verdeling structurele middelen

In de verdeling van de structurele middelen wordt een onderscheid gemaakt tussen uitvoeringskosten en kosten voor de inburgeringsvoorzieningen. Onder kosten voor inburgeringsvoorzieningen vallen de kosten voor het programma inburgering en worden uitgekeerd via een SPUK (specifieke uitkering). De verdeling van deze SPUK middelen wordt momenteel uitgewerkt in de lagere wet- en regelgeving behorende bij de Wet inburgering. De uitvoeringskosten komen via het gemeentefonds beschikbaar voor gemeenten en hierover zijn gemeenten in de meicirculaire 2020³ geïnformeerd. Meer informatie hierover is te vinden via onze website⁴.

Regierol gemeenten

Daarnaast zijn er nadere afspraken gemaakt die de regierol van gemeenten versterken. Dit betreft de punten die de VNG in de reactie op de wetsconsultatie⁵ heeft aan gegeven. Ten eerste heeft dit betrekking op de bewegingsruimte van gemeenten. Zo is afgesproken dat het aantal termijnen wordt beperkt en dat de lagere regelgeving niet tot extra taken en meerkosten bij gemeenten zal leiden.

² <https://vng.nl/nieuws/40-miljoen-euro-extra-voor-inburgering>

³ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/circulaires/2020/05/29/meicirculaire-gemeentefonds-2020>

⁴ <https://www.divosa.nl/onderwerpen/veranderopgave-inburgering/vraag-en-antwoord-wet-inburgering>

⁵ Zie: <https://vng.nl/nieuws/vng-kritisch-op-conceptwet-inburgering>

Ten tweede is de regierol van gemeenten versterkt in relatie tot taken van ketenpartners. Er zijn afspraken gemaakt over de rolverdeling tussen DUO en gemeenten, de rolverdeling tussen COA en gemeenten, termijnen in de wet en de leerbaarheidstoets.

Stand van zaken wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is onlangs aan de kamer verzonden en zal voor de zomer in de tweede kamer worden behandeld. Er wordt nog altijd gewerkt aan de uitwerking van het wetsvoorstel in lagere regelgeving. Deze lagere regelgeving (het Besluit inburgering en de Regeling inburgering) zal direct na het zomerreces (begin september) in consultatie worden gebracht. De periode tot begin september zal door SZW worden benut om met betrokken partijen nader in gesprek te gaan over de lagere regelgeving zodat er een verdere aanscherping komt voor het in consultatie gaat. Als VNG blijven we druk zetten op spoedige duidelijkheid en een werkbare uitwerking.

Wij adviseren gemeenten om niet te wachten tot de lagere regelgeving openbaar is. Wij hebben al afgesproken dat daar waar de gemeente aan zet is, het ministerie ruimte zal laten en dat lagere regelgeving niet tot meer taken gaat leiden. Met de informatie en ondersteuning die al beschikbaar is, kunnen al veel stappen in de implementatie en uitwerking op lokaal niveau worden gezet.

Implementatie en ondersteuning

Vanaf 1 juli 2021, over een jaar, is de ingangsdatum van de nieuwe wet. Divosa, VNG en SZW werken gezamenlijk aan het informeren en ondersteunen van gemeenten, zodat zij voorbereid zijn op de nieuwe regierol en er een zo soepel mogelijke overgang plaatsvindt naar nieuwe stelsel. Divosa focust zich hierbij op de regionale vertaling van de wet door het inzetten van regiocoördinatoren op arbeidsmarktniveau. Deze regiocoördinatoren ondersteunen het beleidsmatige en uitvoerende niveau binnen een gemeente. U kunt de contactpersoon voor uw regio, agenda voor bijeenkomsten, maar ook handreikingen en praktische informatie op de website van Divosa vinden⁶.

VNG ondersteunt meer op bestuurlijk/politiek niveau en maakt nadere afspraken met ketenpartners. Daarnaast biedt VNG ondersteuning op specifieke expertise, zoals op het gebied van naleving door VNG Naleving. De gezamenlijke ondersteuningsagenda en samenwerking tussen SZW, VNG en Divosa en het uitwerken van de regierol gemeenten wordt gecoördineerd door een implementatiemanager, Petra Ginjaar. Zij is eind mei begonnen bij de VNG.

Als u vragen aan de VNG of de implementatiemanager heeft, dan kunt u contact opnemen met ons opnemen via het KCC via het vragenformulier op onze website⁷, telefonisch via 070-373 8393 of direct met de implementatiemanager via petra.ginjaar@vng.nl.

Tot slot

Wij zijn blij dat het na een lang onderhandelingstraject is gelukt om inhoud en financiën met elkaar in balans te brengen.

⁶ Zie: <https://www.divosa.nl/onderwerpen/veranderopgave-inburgering>

⁷ <https://vng.nl/vragenformulier>

Het komende jaar staat er nog veel te gebeuren met het uitwerken van de lagere regelgeving en de vormgeving van het nieuwe stelsel in de regio. Wij blijven u hierbij ondersteunen, zowel via de projecten als in lobby en onderhandelingen.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'L' followed by a horizontal line and a shorter horizontal line below it.

L.K. Geluk
Algemeen directeur